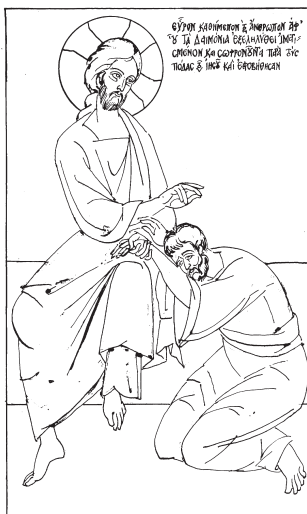

Triod postní

Hlavní večerní bohoslužby a liturgie v době velkopostní

Díl I.

Od neděle celného a farizeje až k první neděli Velkého půstu

S notací nejdůležitějších zpěvů

Obsahuje proměnné hymny (především stichiry, tropary, kondaky a prokimeny) k večerním bohoslužbám a liturgiím nedělním a případně i sobotním pro dobu přípravy k velkému půstu a pro období svaté čtyřicátnice; dále obsahuje proměnné části k liturgiím předem posvěcených Darů pro velkopostní středy a pátky.

Tato brožura obsahuje výběr z triodu postního – tj. proměnlivé části některých bohoslužeb v době přípravné k velkému půstu a v době velkopostní. Převážně se jedná se o hymny k večerním bohoslužbám – hlavně v sobotu večer, někdy i v pátek večer, a pak pro středu a pátek k liturgii předem posvěcených Darů. Připojeny jsou i některé velkopostní změny pro nedělní (a případně i sobotní) liturgie v celém tomto období (např. kondaky, prokimeny atd.).

Pro večerní bohoslužbu v sobotu večer je potřeba kromě postupu služby z časoslovu ještě výběr z osmihlasníku – oktoichu (obojí je součástí brožury „Večerní bohoslužba (s oktoichem pro službu v sobotu večer a v neděli večer)“, zde se najdou stichiry nedělní i Anatoliovy apod. A pro zpěv dogmatiku, nedělního troparu a závěrečného bohorodičnu je pak potřeba zpěvník „Zpěv hymnů na velké večerní bohoslužbě. Neměnné hymny z postupu večerní a tři zpívané hymny z vládnoucího hlasu (z časoslovu a oktoichu)“.

Pro velkopostní večerní slouženou v neděli večer (od syropustní neděle) je určena zvláštní brožura: „Velkopostní večerní se stichirami z triodu postního“, v níž je postup i všechny potřebné stichiry z triodu.

Pro ostatní bohoslužby:

Kající stichiry podle hlasů (na každý hlas čtyři stichiry) jsou přeloženy a jsou přiloženy k postupu večerní pro neděle večer ve Velkém půstu (brožura „Velkopostní večerní...“). Zde jsou také přiloženy stichiry mučedníkům (tzv. *mučedničny*) na osm hlasů. Tam v příloze jsou spolu s mučedničny také stichiry zádušní podle osmi hlasů.

Nedostává-li se dostatečného počtu stichir při službě liturgie předem posvěcených Darů (např. nemáme-li k dispozici stichiry svatému z mineje), možno podle gorazdovské tradice vždy na začátku čtení stichir zpívat první stichiru z liturgie předem posvěcených Darů na čistou středu: „Postíte se, bratři, tělesně, postme se i duchovně...“ Ostatní scházející stichiry nahradit čtením některých předchozích dvakrát, a tak dosáhnout potřebného počtu deseti stichir.

Podle gorazdovské tradice je k druhému prokimeniu na liturgii předem posvěcených darů přidán ještě jeden verš navíc (prokimeny se totiž u nás zpívají poměrně rychle a kněz po ukončení první paremije připravuje kadidlo a svíce pro požehnání).

Notace – použity nápěvy dle jednotlivých hlasů Gorazdova sborníku.

Výše uvedené brožury jsou k v PDF ke stažení na: pravoslavi.cz/download

Překladačská poznámka:

Překlad byl pořízen z církevně-slovanského textu s přihlédnutím i k řeckému znění.

Žalmy jsou překládány zásadně dle Septuaginty (tj. kanonického znění žalmů, jež bylo autorizováno prvokřesťanskou církví).

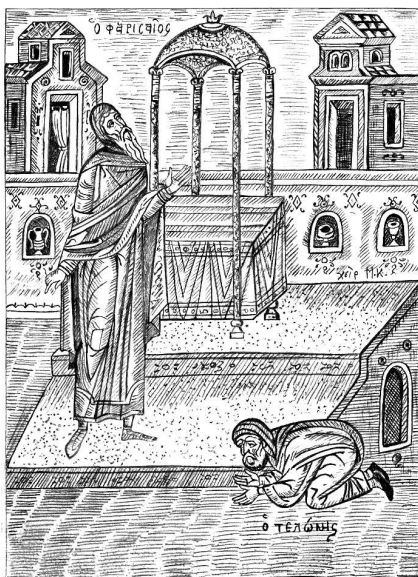
Neděle celníka a farizeje

V sobotu večer na velké večerní

Blažený muž

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 10

Z oktoichu: 3 stichiry nedělní a 4 Anatoliovy. Pak následující dvě z triodu (první dvakrát)

Nemodleme se, bratři, jako farizej, neboť ten, kdo sám sebe povyšuje, bude ponížen. Pokořme se před Bohem a v nadcházejí době postní jako celník volejme: „Bože, očistiž nás hříšné!“ (Dvakrát)

Dva lidé přistupují k tobě – jedinému Vládci: farizej ctižádostí přemožený a celník pokáním skloněný. První se chlubí, a přišel tím o dobré skutky své. Druhý však nemá, co by o sobě dobrého řekl, ale stal se hodným přijmout dary tvé. Kriste Bože, abych dokázal kajícím vzdychat jako celník, pomoz mi jako lidumil.

»Sláva...« (8. hlas)

Vševládce Pane, vím, co všechno zmohou slzy. Ezechiele navrátily od bran smrti. Hříšníci vysvobodily od mnohaletých hříšných skutků. Celníka ospravedlnily spíše, než farizeje jeho dodržování zákona. Prosím tebe: Připočti mne k těmto plačícím a smiluj se nade mnou.

»I nyní...«

(První bohorodičen hlasu. Dogmatik nastupujícího hlasu – z oktoichu)

Na litiji

Stichira chrámu

»Sláva...« (3. hlas)

Pochop, duše má, čím se lišil celník od farizeje. Pojmi v nenávist pyšnou farizejskou řeč a s horlivostí usiluj o modlitbu celníkovu hluboce zkroušenou, volaje: „Bože, očistiž mne hříšného a smiluj se nade mnou.“

»I nyní...«

(Bohorodičen nedělní téhož hlasu)

Na stichovně

Stichiry z oktoichu

»Sláva...« (5. hlas)

Oči mám obtíženy nepravostmi svými. Nemohu jimi vzhlednout a spatřit výsost nebeskou. Avšak přijmi mne jako kajícího celníka, Spasiteli, a smiluj se nade mnou!

»I nyní...«

Nedělní bohorodičen téhož hlasu (který je v oktoichu po »I nyní...« na stichirách na stichovně: Chrámem i bránou...)

Tropary po Otčenáši

Slouží-li se celé bdění, pak při požehnání chlebů: „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Třikrát)

Nekoná-li se však bdění s následující jitřní, ale jen velká večerní s litíjí, doporučuje se zpívat při požehnání chlebů tři tropary takto: tropar nedělní (z hlasu) a poté „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Dvakrát)

Není-li bdění ani litíje s požehnáním chlebů, pak tropary dva: tropar nedělní, »Sláva... I nyní...« Následuje závěrečný (propustný) bohorodičen panujícího hlasu.

Hymny svatému, jehož památka připadá na neděli celného a farizeje (jakož i na neděli marnotratného syna) se zpívají předcházející pátek na povečeří nebo jak rozhodne představený. Pokud by však připadla památka velkého svatého nebo světce, jemuž je zasvěcen chrám, nelze památku takového svatého překládat. Svátek chrámového světce má přednost a je potřeba sloužit mu bdění nebo zpíváme službu chrámu. (Podobně je to se svátkem Obětování Páně.)

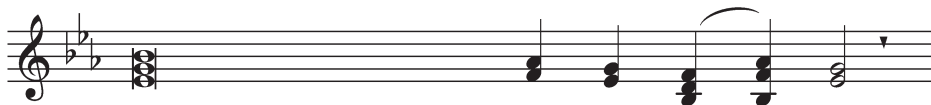
Na liturgii

Blahoslavenství

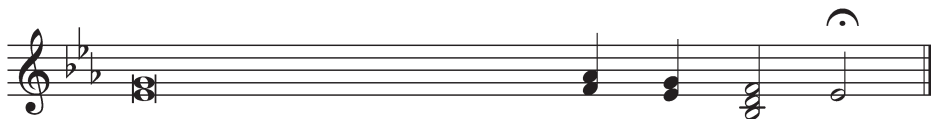
Tropary po malém vchodu: nedělní, chrámu, »Sláva« kondak chrámu, »I nyní« a kondak z triodu (takto když je chrám zasvěcený světcí; je-li chrám Bohorodice, pak po »Sláva« je kondak z triodu a po »I nyní« kondak chrámu; v chrámu zasvěceném svátku Páně se tropar ani kondak chrámu nezpívají). Má-li svátek významný svatý (s polyjelejem nebo bděním), zařazuje se i jeho tropar a kondak (v chrámu světce se zpívá před troparem a před kondakem chrámu, v chrámu Bohorodice je jeho tropar po troparu chrámu a jeho kondak po »Sláva«).

Kondak této neděle z triodu / 3. hlas (notace 5. hlasu stichirového)

Zpívá se dnes místo obvyklého nedělního kondaku z hlasu:

1.	Kající vzdechy jako celník při-	nes - me	Pá - nu
2.	neboť chce spasení	vše - ho	lid - stva
3.	Vždyť se	pro nás	vtě - lil

1.	a přístupme k Němu jako k Vládci,	my hříš - ní - ci,
2.	a podává prominutí	všem ka - jí - cím.
3.	Bůh spolubezpečá-	teč - ný s Ot - cem.

Prokimen nedělní dle panujícího hlasu

Apoštol: 2 Tim 3,10—15

Alleluja s verší dle panujícího hlasu

Evangelium: Luk 18,10—14

Ke svatému přijímání: Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech. Alleluja (*tříkrát*). (Ž 148,1)

Neděle marnotratného syna

V sobotu večer na velké večerní

Blažený muž

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 10

Z oktoichu: 3 stichiry nedělní, 3 Anatoliovy. Pak 4 z triodu (následující stichiry každou dvakrát)

1. hlas

Do bezhříšné a životem kypící země jsem byl *při stvoření* uveden, avšak zasel jsem hřích a srpem *utrpení* žnu obilí nedbalosti. Skutků *bezenných* mám tolik, že si jimi mohu *jako slámou* naplnit náruč a vázat je do snopů, abych je pak na mlatě rozestlal. Leč *jako v prázdné slámě není zrno k výmlatu*, tak i mezi mými skutky schází pokání. Prosím však tebe, Boha předvěčného, dárce úrody, abys větrem svého laskavého milosrdenství odvál plevy daremných skutků mých, daroval duši mé odpuštění a jako pšenici mne uložil do nebeské sýpky své a spasil mne. (Dvakrát)

Vězte, bratři, tajemnou moc má *pokání*. Hleďte, jak marnotratnému synu, navracejícímu se z hříchu do otcovského domu, běží vstříc předobrotivý otec jeho, líbá jej a vrací mu účast na slávě své. Nepochopitelná je *pro mocnosti* na výsostech radost jeho, když *hostinu dal připravit* a tele pěkné nechal pro ni porazit. Kéž tedy důstojně žijeme ve společenství s lidumilným Otcem, který nechal žertvu vykonat, i se *Synem*, slavnou obětí *přinesenou* pro spásu duší našich. (Dvakrát)

»Sláva...« (2. hlas)

Ó, jakých blah ses, ty bídny, zbavil! Ach, od jakého království jsem odpadnul já, vášněmi *zmítaný*! Bohatství, jež jsi obdržel, jsi rozházal a přikázání *zákona* porušil. Běda mně, duše zmučená! K ohni věčnému jsi už odsouzena. Proto ještě než přijde tvůj konec, zvolej ke Kristu Bohu: „Přijmiž mne jako syna marnotratného, Bože, a smiluj se nade mnou!“

»I nyní...«

Dogmatik z oktoichu (tj. první bohorodičen nastupujícího hlasu)

Vchod. Světlo tiché. Prokimen: Hospodin, kraluje...

Na litiji

Stichira chrámu

»Sláva...« (4. hlas)

Jako marnotratný syn i já přicházím, slitovný Hospodine. Celý život svůj promrhal jsem vzdálen od tebe. Rozházal jsem bohatství, jež jsi mi svěřil, Otče. Přijmiž mne, kajícího, Bože, a smiluj se nade mnou.

»I nyní...«

(Bohorodičen nedělní téhož hlasu)

Stichiry na stichovně

Z oktoichu

»Sláva...« (6. hlas)

Promarniv bohatství Otcem darované, pásl jsem se já bídny s němou tváří, toužil jsem po dobytčí stravě, hladem slábnul a nasytit se nemohl. Avšak navraceje se k milosrdnému Otci, se slzami volám: „Přijmiž mne, padajícího před lidumilností tvou, jako dělníka svého posledního a zachraň mne!“

»I nyní...«

Nedělní bohorodičen téhož hlasu z oktoichu (viz na »I nyní...« po stichirách na stichovně: Stvořitel a Vysvoboditel...)

Tropary po Otčenáši

Slouží-li se celé bdění, pak při požehnání chlebů: „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Třikrát)

Nekoná-li se však bdění s následující jitřní, ale jen velká večerní s litíjí, doporučuje se zpívat při požehnání chlebů tři tropary takto: tropar nedělní (z hlasu) a poté „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Dvakrát)

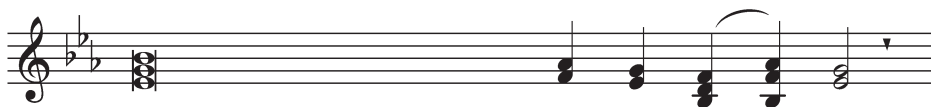
Není-li bdění ani litíje s požehnáním chlebů, pak tropary dva: tropar nedělní, »Sláva... I nyní...« Následuje závěrečný (propustný) bohorodičen panujícího hlasu.

Na liturgii

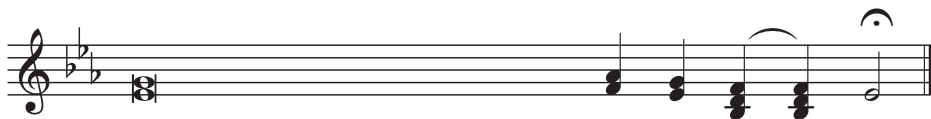
Blahoslavenství

Tropary po malém vchodu: nedělní, chrámu, »Sláva« kondak chrámu, »I nyní« a níže uvedený kondak z triodu (takto když je chrám zasvěcený světcí; je-li chrám Bohorodice nebo svátku Páně nebo má-li svátek významný svatý, viz postup v neděli celníka a farizeje – na str. 5).

Kondak této neděle z triodu / 3. hlas (notace 5. hlasu — stichirového)
Zpívá se dnes místo obvyklého nedělního kondaku z hlasu:

1. Vzdálil jsem se pošetile z tvé ot-	cov - ské slá - vy,
2. Proto ti volám hlasem marnotrat-	né - ho sy - na:
3. Přijmi mne,	ka - jí - cí - ho,

1. ve špatnostech promarnil bohatství, jež	jsi mi o - odev - zdal.
2. Zhřešil jsem před tebou, sli-	tov - ný Ot - če!
3. a učín jedním z	ná - jem - ní - ků svých.

Prokimen nedělní dle panujícího hlasu

Apoštol: 1 Kor 6,12—20

Alleluja z hlasu (tj. dle oktoichu)

Evangelium: Luk 15,11—32

Ke svatému přijímání: Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech. Alleluja (*tříkrát*). (Ž 148,1)

Sobota masopustní

Zádušní

Vzpomínáme na zesnulé pravoslavné křesťany všech dob, na otce a bratry naše všech věků.

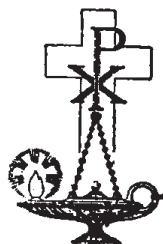
V pátek večer

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 6

Z oktoichu 3 mučednické stichiry dle panujícího hlasu.

Z triodu následující 3 stichiry:

8. hlas

Všech, od *dávných* věků zemřelých, vzpomínáme dnes jména, konající jejich památku. Na všechny, v každé době zbožně žijící, pamatujme, věrní, opěvující Pána a Spasitele, vyprošující jim horlivě dobré zodpovídání na soudu Boha našeho. Až přijde soudit celou zemi, aby obdrželi radostné stání po pravici Jeho spolu se spravedlivými, získali světlý úděl mezi svatými a hodnými se stali nebeského Jeho království.

Krví svou, Spasiteli, jsi lidi vykoupil, smrtí svou jsi nás od hořkosti smrti vysvobodil a život věčný jsi nám udělil vzkříšením svým. Upokoj, Pane, všechny ve zbožnosti zesnulé — ať v pouštích či ve městech, buď na moři nebo na zemi či na jakémkoliv místě; všechny krále, kněze, archijereje, monachy i světské křesťany veškerého stáří i všelikého původu; učin jse hodnými nebeského království svého.

Pro zmrtvýchvstání tvé, Kriste, nevládne už smrt nad zesnulými ve zbožnosti. Proto tě vroucně prosíme: Upokoj v *rajských* palácích svých a náruči Abrahámově služebníky své — od Adama až do současnosti — všechny, kteří ti sloužili v čistotě, otce i bratry naše, přátele spolu

»Sláva...« (8. hlas) (*Zádušní stichira od sv. Jana Damašského*)

»I nyní...«

Světlo tiché

Alleluja, alleluja, alle - lu - ja.

2. verš: Duše jejich v blaženosti spočinou.

Mučedničen z hlasu a pak dva zemřelým (od Jana Damašského) – zde z 2. hlasu

Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán. Památka jejich přecházení bude z pokolení na pokolení.

Jako uvadá květ a jako pomíjí stín, tak se celý člověk hroutí. Leč až za-

hřmí hluk trouby a zem se roztřeše, všichni mrtví opět vstanou, aby se setkali s tebou, Kriste Bože. A tehdy duchy všech, které jsi již odsud vzal, Vládce, uveď tam, kde přebývají svatí tví.

Duše jejich v blaženosti spočinou.

Běda mně, jak těžce bude duši mé, až se bude muset od těla odloučit! Běda mně, jak usedavě bude plakat, a nebude, kdo by se nad ní smiloval! K andělům bude oči pozvedat a marně je prosit; k lidem ruce vztahovat a nenajde nikoho, kdo by jí pomohl! Pročež, bratří milovaní, pochopme, jak krátký je život náš, a odebravším se odsud vyprosme u Krista pokoj a duším našim milost velikou.

»**Sláva...**« (6. hlas)

Počátkem a základem je mi stvořitelský povel tvůj, neboť tak zachtělo se tobě – složit mne, živou bytost, z neviditelné a viditelné přirozenosti. Ze země jsi tedy vytvořil tělo mé a duši je obdařil Božským svým a životodárným vdechnutím. Upokoj tedy, Spasiteli, služebníky své v zemi živých a v příbytcích pro spravedlivé.

»**I nyní...**« (Hlas týž.) Bohorodičen

Na přímlyvy té, která tě porodila, Kriste, mučedníků svých i apoštolů, proroků i světitelů, ctihodných i spravedlivců a všech svatých upokoj zesnulé služebníky své.

Nyní propouštíš

Zádušní tropary po Otčenáši (8. hlas)

Ty jenž v hlubokosti své moudrosti... (*Viz na liturgii*)

»**Sláva...**« »**I nyní...**« (Hlas týž.) Zádušní bohorodičen

V tobě tvrz a útočiště máme... (*Viz na liturgii*)

Ektenie a propuštění

Po propuštění se v předsíni chrámové koná panychida za zesnulé (zpívá se při ní zádušní kánon dle panujícího hlasu).

Věz, že **stejný postup zádušní služby** (večerní i liturgie) je i v sobotu svaté Padesátnice. Podobně se slouží i o 2., 3. a 4. sobotě velkopostní. Případně-li svátek Obětování Páně na tuto sobotu, překládá se zádušní služba na předcházející sobotu či na čtvrtek před sobotou masopustní.

Na liturgii

Po malém vchodu tropary: zádušní tropar (8. hlas)

1. Ty, jenž v hlubokos- ti své moud - ros - ti
2. a co jest pro - spěš - né,
3. upokoj, Hospodine, duše slu - žeb - ní - ků svých,
4. Stvořitele a bu - do - va - te - le

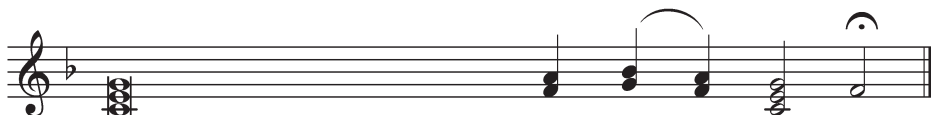
1. lidu- mil - ně vše ří - díš
2. všem podáváš, je - di - ný Tvůr - ce,
3. neboť nadějí svou slo- ži - li na te - be,
4. a Bo - ha na - še - ho.

»Sláva...« Kondak: „Se svatými upokoj...“

»I nyní...« Zádušní bohorodičen: „V tobě tvrz a útočiště...“ (8. hlas)

1. V tobě tvrz a úto- čiš - tě má - me
2. Bohoro- di - ce pa - nen - ská,

1. a líbeznou orodovnici u Boha, jehož jsi po - ro - di - la,
2. zá- chra - no _____ věř - ných!

Se sva-tý-mi u-po-koj, Kris-te, du-še slu-žeb-ní-ků svo-jich

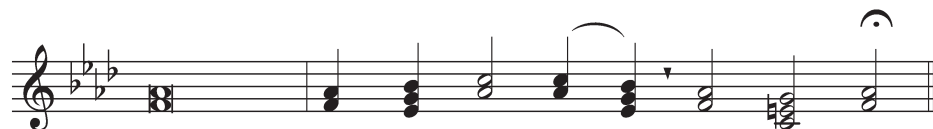

tam, kde ne-ní bo-les-ti a-ni ste-nu

a-ni vzde-chu, a-le ži-vot jest ne-ko-neč-ný.

Prokimen (zádušní) (6. hlas):

Duše jejich v bla-že-nos-ti spo-čí-nou.

Duše jejich **I** v blaženosti spočinou.

Verš: K tobě, Hospodine, pozdvihl jsem duši svou; Bože můj, nechť nejsem zahanben navěky.

Apoštol řadový: 1 Kor 10,23—28 a zádušní: 1 Sol 4,13—17

Alleluja (6. hlas):

1. verš: Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán.

2. verš: Památka jejich přecházeti bude z pokolení na pokolení.

Evangelium: Luk 21,8—9, 25—27, 33—36 a zádušní: Jan 5,24—30

K přijímání: Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán. Památka jejich přecházeti bude z pokolení na pokolení. (Alleluja 3×)

Neděle masopustní

V sobotu večer na velké večerní

Blažený muž

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 10

Z oktoichu: 3 stichiry nedělní a 3 Anatoliovy. Poté následující 4 z triodu

6. hlas

Až se rozhodneš přijít a vykonat soud spravedlivý, usedneš na trůnu velebnosti své, Soudce nejspravedlivější, tehdy hrozná ohnivá řeka přinese všechny před soudný stolec tvůj. Pak nebeské mocnosti kolem tebe stanou a strašné bude pro každého člověka podstoupit soud za všechno, čeho se dopustil. V tu chvíli nás ušetři, Kriste, jako milosrdný, s vírou tě prosíme, učiň nás hodnými ocitnout se mezi spasenými.

Knihy budou otevřeny a odhaleny budou skutky lidí na soudu nesnesitelném. Údolí pláče se celé naplní hlukem strašného skřípění zubů. Všichni uvidí hříšníky posílané do věčných muk spravedlivým soudem tvým, kvílející a bezmocné. Proto tě prosíme, Blahý: „Ušetři nás, kteří opěvujeme tebe, jediného mnohomilostivého!“

Zazní hlas trouby a vyprázdní se hroby. Vše se bude třást a vzkříšeny budou všechny lidské bytosti. Ti, kteří dobré věci činili, v radosti se teď veselí, očekávající přijetí odměny. Ti, kteří hříchy páchali, chvějí se a hrozně naříkají, když jsou na muka posíláni a od vyvolených odděleni. Pane slávy, ušetři nás jako blahý, a učiň hodnými přijmout účast s těmi, kdo tě milují.

Pláči a naříkám, když v představách už pociťuji oheň věčný, tmu vnější i pekelnou propast a v ní strašného červa. Když slyším neustávající skřípění zubů, hledím na mučení bez konce pro hříšníky a vidím tebe, předobrotivého, rozhněvaného nad špatnými způsoby *oněch nešťastníků*. Jsem však jedním z nich, ano, prvním z nich jsem já bídny. Leč milostí svou, Soudce, *Synu Boží*, spasiž mne jako milosrdný.

»**Sláva...**« (8. hlas)

Až budou postaveny trůny a otevřeny knihy, Bůh usedne na soudný stolec, hrůza *všechny zachvátí*. Tehdy andělé tam s bázní stanou a řeka ohnivá přinese *lidi na soud*! Co si pak počneme my, kteří jsme porobeni tolikerými hříchy? Kdo snese *slova* strašného rozsudku, až uslyšíme Soudce, jak zve ty, kdož jsou požehnáni Otcem jeho, aby vstoupili do Království, zatímco hříšníky posílá na mučení? Ty však, jediný Lidumile, Spasiteli a Králi věkův, ještě než nadejde konec, naprav mne *darem* pokání a smiluj se nade mnou!

»**I nyní...**«

První bohorodičen hlasu z oktoichu (tj. dogmatik nastupujícího hlasu)

Vchod. Světlo tiché. Prokimen dne.

Na litiji

Stichira chrámu

»**Sláva...**« (7. hlas)

Známe přikázání Páně, a tak podle nich žijme: hladové nasycujme, žíznivé napojme, obnažené oblecme, poutníky k sobě uveďme a uvězněné navštívme. Aby i nám pravil Ten, kdo přijde soudit veškerou zemi: „Pojďte, požehnaní Otce mého, ujměte se Království připraveného vám za dědictví.“

»**I nyní...**« Bohorodičen

Pod ochranu tvou se všichni synové země utíkají, Vládýně, a tobě zpívají: „Bohorodice, naděje naše, vysvoboď nás od nesčíslných prohřešení a zachraň duše naše!“

Stichiry na stichovně

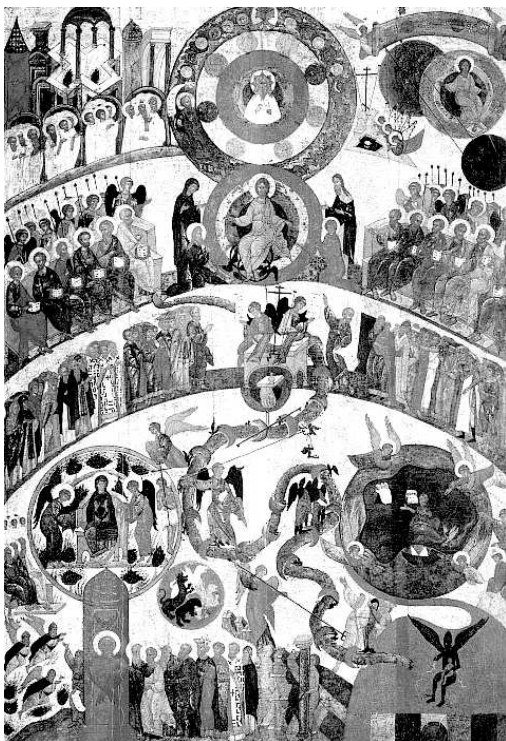
Z oktoichu

»**Sláva...**« (8. hlas)

Běda mi, duše zatemnělá! Jak dlouho ještě nechceš zanechat zla? Kam až chceš klesnout v lenivé malomyslnosti? Proč nemyslíš na strašnou hodinu smrti? Proč se celá nechvěješ před strašným soudem Spasitelovým? Jak si to zodpovíš aneb co uvedeš na svou omluvu? Skutky tvé tam přijdou za tebou, zahanbí tě a obviní! Chování tvé tě usvědčí! Nastal již čas, ó duše, aby sis pospíšila, běžela a úpěla plna víry: „Zhřešila jsem, Pane, před tebou! Avšak vím o milosrdenství tvém, Lidumile! Ó Pastýři dobrý, nezaháněj mne od těch, kteří stojí po pravici tvé, neboť veliká jest milost tvá!“

»**I nyní...**« Bohorodičen

Ó Panno muže nepoznavší, jež jsi Boha tělesně nevýslovným způsobem počala, Matko Boha Nejvyššího, jež podáváš všem očistění od poklesků, přijmi i nyní modlitby naše a pros, abychom všichni byli spaseni.

Tropary po Otčenáši

Slouží-li se celé bdění, pak při požehnání chlebů: „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Třikrát)

Nekoná-li se však bdění s následující jitřní, ale jen velká večerní s litijí, doporučuje se zpívat při požehnání chlebů tři tropary takto: tropar nedělní (z hlasu) a poté „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Dvakrát)

Není-li bdění ani litije s požehnáním chlebů, pak tropary dva: tropar nedělní, »Sláva... I nyní...« Následuje závěrečný (propustný) bohorodičen dle panujícího hlasu.

Na liturgii

Blahoslavenství

Tropary po malém vchodu: nedělní, chrámu, »Sláva« kondak chrámu, »I nyní« a níže uvedený kondak z triodu (takto když je chrám zasvěcený světcí; je-li chrám Bohorodice nebo svátku Páně a má-li svátek významný svatý, viz postup v neděli celníka a farizeje – na str. 5).

Kondak této neděle z triodu (1. hlas stichirový)

Zpívá se místo obvyklého nedělního kondaku:

1. Až přijdeš, Bože, na ze - mi se slá - vou
2. ohnivá řeka poteče před trů - nem sou - du,
3. tehdy mne vysvobod' od ohně ne - has - nou - cí - ho

1. a vše se bu - de třást,
2. otevrou se knihy a tajnosti bu - dou zje - ve - ny;
3. a učíň hodným státi
po pravici tvé, Soudce spra - ved - li - vý.

Veliký jest Hos - po - din;

ve - li - ký jest Hos - po - din, Bůh náš!

Verš: Chvalte Hospodina, neboť jest dobrý.

Sobota syropustní

Konání památky všech ctihodných a bohonosných Otců, kteří se zaskvěli svým duchovním zápasem.

V pátek večer

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 6

Zpívají se jen následující tři stichiry. Každá dvakrát.

8. hlas

Pojďte, všichni věrní, abychom opěvovali sbory ctihodných Otců — Antonína, jako prvního z nich, pak slavného Euthymia a každého dalšího i všechny společně. Když se probíráme jejich jmény, jako bychom se procházeli druhým rájem nebeské rozkoše. Duchovně tedy navštěvujete tuto společnost, s radostí zvolíme: „Toto jsou stromy, jež sázel Bůh náš! Ony urodily ovoce nepomíjejícího života. Tito Otcové přinesli plody svého života Kristu, nasycující tím duše naše.“ K nim voláme: „Bohonosní, blažení Otcové, přimlouvejte se za spásu naši!“ (Dvakrát)

Raduj se, Egypte a všichni tvoji věrní! Raduj se, Libye a všichni tvoji ctihodní! Raduj se, Thebaido a všichni tví vyvolení! Radujte se, všechna místa i města a země, jež vychovaly jste občany nebeského království a vypěstily jste je ve zdrženlivosti a námaze. Ty jste pak ukázaly Bohu jako muže po dokonalosti toužící. Oni stali se světly pro duše naše a září zázraků a skutky podivuhodnými duchovně osvětili všechny končiny země. K nim volejme: „Otcové neblaženější, přimlouvejte se za spásu naši!“ (Dvakrát)

Kdo z pozemšťanů by mohl vyprávět vše o podivuhodných životech vašich, Otcové celého světa? Jaký jazyk vypoví o posvátných zápasech, vedených v Duchu Svatém, a o těžké námaze vaší? Podstoupili jste utrpení pro získání ctností, vyčerpali jste svá těla v boji proti vášním, v bděních, modlitbách a slzách. Ukázali jste se na světě vskutku jako andělé, a naprosto jste porazili démonické mocnosti, konavše zázračná a podivuhodná znamení. Proto s námi Boha proste, nejblahoslavenější Otcové, abychom dosáhli radosti bez konce. (Dvakrát)

»Sláva...« (6. hlas)

Co bylo podle *Božího* obrazu stvořeno a co se v *nás* zachovalo neporušené, vystupuje v *lidských* myslích jako vůdce, který pústem bojuje proti zhoubným vášním. K tomu, co bylo učiněno dle podoby Boží, jste se přiblížili, *Otcové*, jak jen to bylo možné. Přirozenost *svou lidskou* jste statečně přiměli, abyste v pústech horší podřídili lepšímu a tělo podrobili duchu. Tím jste se ukázali jako největší mezi askety, obyvatelé pouště, známí jako vzory ctností. Nyní, nejctihodnější *Otcové*, na nebesích, ne už jen jako v zrcadle, nýbrž přímo zříte Svatou Trojici a prosíte bez prostředníků za ty, kdo vás s vírou a láskou uctívají.

»I nyní...«

První bohorodičen panujícího hlasu z oktoichu (tj. dogmatik předešlé neděle)

Světlo tiché

Prokimen (7. hlas) (Ž 58,10—11, 2):

Bo - že, za - stán - ce můj jsi ty,

a milost tvá mne před - chá - zej.

Bože, zastánce můj jsi ty, a milost tvá mne předchází.

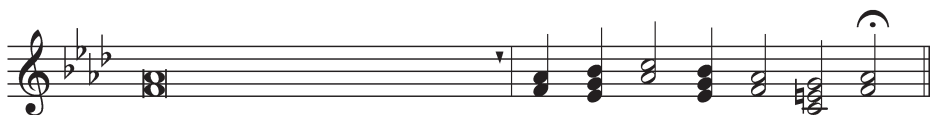
Verš: Zbav mne nepřátel mojih, Bože, od těch, kteří povstávají proti mně, vysvobod' mne.

Paremije

Žalmista: Čtení z proroka Zachariáše.

Žalmista čte: Zach 8,19—23

Prokimen (6. hlas) (Ž 130,3 a 1):

Nechť doufá Izrael v Hospodina, od ny - ní až na vě - ky.

Nechť doufá Izrael v Hospodina, I od nyní až na věky.

Verš: Hospodine, nepovyšuje se srdce mé, aniž mám povýšený pohled.

Dejž, Hospodine, abychom...

Stichiry na stichovně

(2. hlas)

Očistíme se, bratři, od všeliké poskvrny těla i ducha. Svíce našich duší ať se rozhoří láskou k chudým. Nepožírejme se navzájem pomlouváním. Vždyť přiblížil se čas příchodu Ženicha, a tehdy dostane odplatu každý za skutky své. Kéž vstoupíme *k Němu na svatbu* spolu s moudrými pannami, volající ke Kristu známými slovy lotra: „Pamatuj na nás, Pane, až přijdeš v Království své!“

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Opakuje se předchozí stichira.

Smiluj se nad námi, Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Mučedničen:

Když se za nás přimlouvají svatí mučedníci, tehdy končí veškerý klam a lidské pokolení skrze víru dochází spásy.

»**Sláva...**« (8. hlas)

Jako vůdce mnohých monachů vás nyní uctíváme, ctihodní Otcové.

Neboť díky vám jsme se naučili ubírat se vskutku pravou stezkou. Blažení, kteří jste se pro Krista namáhali, moc nepřátelskou porazili, s anděly besedovali, se spravedlivci a svatými přebývali! S nimi prostě Pána, aby se smiloval nad dušemi našimi.

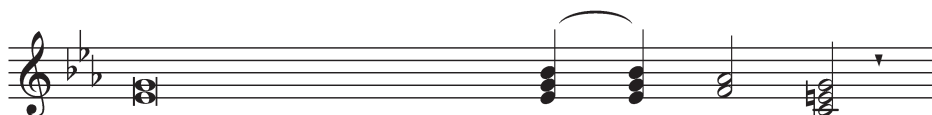
»**I nyní...**« Bohorodičen

Raduj se, poklade čistoty! Raduj se, nehmotného světla čistý příbytku! Raduj se, Marie, z níž pochází naše spása! Raduj se, apoštolská zvěsti! Raduj se, mučedníků hloubo! Raduj se, proroků naplnění! Raduj se, Neposkvřněná Panno, asketů a monachů ozdobu a záchranu věrných!

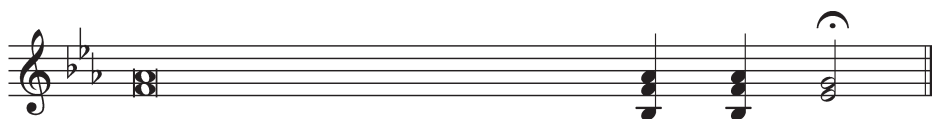

Nyní propouštíš

Po Otčenáši tropar (4. hlas)

1. Bože	Ot - ců	na - šich,
2. neodnímej od nás	mi -	lost svou,

1. jenž s námi stále nakládáš dle své	mír - no - sti,
2. ale na přimluvy Otců v pokoji spravuj	ži - vot náš.

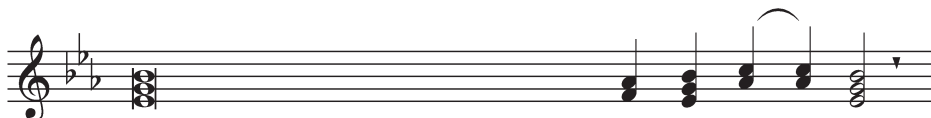
»Sláva...« »I nyní...« (Nedělní závěrečný bohorodičen 4. hlasu)

Hle, ono od věků skryté, **I** i andělům neznámé tajemství: ♦ skrze tebe, Bohorodice, **I** se pozemšťanům zjevil Bůh, ♦ vtělený v nesmíšeném sjednocení, **I** a kříž kvůli nám dobrovolně přijal; ♦ skrze něj vzkřísil prvostvořeného Adama **I** a spasil od smrti duše naše.

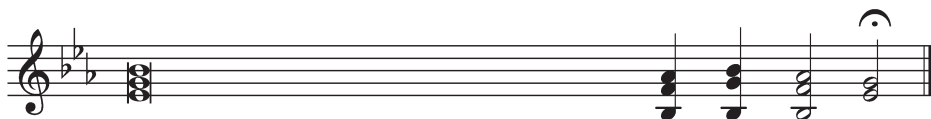
Na povečeri kánon zádušní (z panujícího hlasu) u hrobů.

Na liturgii

Po malém vchodu: tropar ctihodným (Bože Otců našich..., viz večerní) a kondak ctihodným – 2. hlas (zde notace 1. hlasu — stichirového):

1. Bouří mnohou jste mocně prošli s hor - li - vo - stí,
2. Bohomoudří a ctihodní, přijavše i dar zá- zra - ků či - ně - ní,

1. beztělesné odpůrce jste v proudech svých slzí u - to - pi - li.
2. přimlouvajte se neustále za nás, všech - ny.

Prokimen (4. hlas) (Ž 149,6 a 7):

Chvály dojdou ctihodní ve slavě **I** a radovati se budou na místě odpočinutí svého.

Verš: Hrdlo jejich naplněno je velebením Boha a v rukách jejich břitké meče.

Apoštol: Řím 14,19—26 a ctihodným: Galat 5,22—26; 6,1—2

Alleluja (2. hlas) (Ž 91,14 31,11):

1. *verš:* Zasazení v domě Hospodinově, v nádvořích Boha našeho rozkvetou.

2. *verš:* Veselte se v Hospodinu a radujte se, spravedliví. Chvály dojdete vy, kteří jste srdce upřímného.

Prokimen:

Chvá - ly do - jdou cti - hod - ní ve slá - vě,

radovati se budou na místě od - po - či - nu - tí své - ho.

Evangelium: Mat 6,1—13 a Mat 11,27—30

K přijímání (Ž 32,1): Plesejte, spravedliví, Hospodinu, náleží se lidem upřímným, aby jej chválili. Alleluja (*třikrát*).

Neděle syropustní

Vzpomínka vyhnání Adamova

V sobotu večer na velké večerní

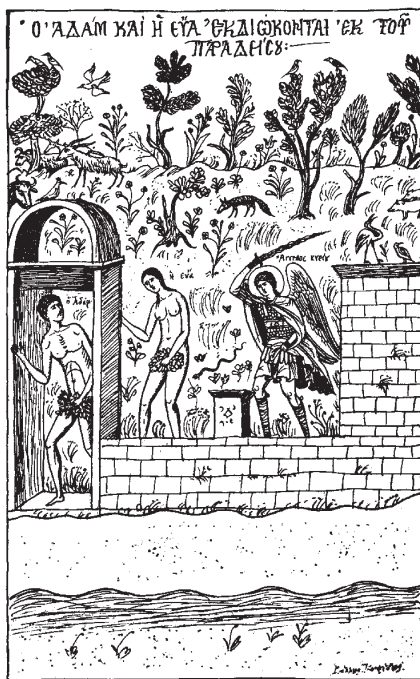
Blažený muž

Na »Hospodine, k tobě volám« stichiry — na 10

Z oktoichu: 3 nedělní a 3 Anatoliovy (tj. východní). A z triodu 4 následující:

6. hlas

Stvořitel můj, Hospodin, vzal prach ze země a životodárným vdechnutím do mne vložil duši, a tím mne oživil. Poctil mne, *ustanoviv mne* na zemi vládcem všeho viditelného stvoření a *učiniv mne* společníkem andělů. Jenže úkladný satan tělo hadovo použil, aby mne od Boží slávy oddělil, smrti v podsvětí předal a do země *tím zpátky dostal*. Ty však jako Vládcе milosrdný opět mne k sobě povolej.

Bohem utkaný šat jsem svlékl, já bídňý, když na radu nepřítel jsem opovrhl Božskými příkazy tvými, Hospodine. Listím fíkovníku jsem se přioděl a posléze v oděv z kůže byl obléknut. Pak odsouzen jsem byl jísti v potu tváře chléb trápení. Země totiž byla prokleta, aby mi plodila trny a bodláčí. Leč v posledních dobách Ten, jenž se z Panny vtělil, povolal mne zpět do ráje.

Nejdrahoccennější ráji, dokonalá krásu, Bohem stvořený příbytku, neustávající radosti a rozkoši, slávo spravedlivých, nádhero proroků a sídlo svatých! Ševelením listoví svého upros Stvořitele všech, aby mi otevřel bránu, kterou jsem si svými přestupky uzavřel, a učinil mne hodným přijmout *plod ze stromu života* a radost, jíž jsem kdysi v tobě požíval.

Vyhnán byl Adam z ráje pro neposlušnost a vyvržen z příbytku rozkoše, když řečí ženy pomýlen byl. Nahý se posadil naproti tomu místu a hrůzou jat, sténal: „Běda mně!“ Snažme se tedy všichni dodržet půst po celou dobu jeho trvání, poslouchající evangelijní podání, a tím vším učinit se příjemnými Kristu, abychom zpět získali přebývání v ráji.

»Sláva...« (6. hlas)

Seděl Adam naproti bráně ráje, plakal nad svou nahotou, naříkaje: „Běda mně, jenž jsem se nechal podvést lstí zlého, oloupen byl a o slávu připraven! Běda mně, který jsem byl obnažen kvůli pošetilosti své a nyní jsem rozumu zbaven! Ó, ráji, již více neokusím tvé sladké blaženosti, již více nespatřím Hospodina, Boha svého, neboť do země půjdu, z níž jsem byl *při stvoření* vzat! Milostivý a slitovný *Stvořiteli*, vzývám tebe: Smiluj se nade mnou, padlým!“

»**I nyní...**«

První bohorodičen z nastupujícího hlasu (tj. dogmatik této neděle z oktoichu)

Vchod. Světlo tiché. Prokimen: Hospodin kraluje...

Na litiji

Stichira světce chrámu

»**Sláva...**« (6. hlas)

Slunce skrylo svůj svit, Luna a hvězdy se změnilý v krev, hory se hrůzou zachvěly, kopce se roztrásly, když ráj se uzavřel. Vycházel z něj Adam, bil se rukama v tváře své a s nářkem volal: „Hospodine, smiluj se nade mnou, padlým!“

»**I nyní...**« (Bohorodičen, hlas tžž)

Tajemně opěvujeme tebe, Bohorodice Marie, neboť ses ukázala být trůnem velikého Krále, svatyní nejsvětější, prostrannější než nebesa, vozem cherubínským, nad serafíny výše, komnatou slávy. Vždyť z tebe přišel vtělený Bůh všech. Jeho pros, aby spaseny byly duše naše.

Stichiry na stichovně

Z oktoichu

»**Sláva...**« (6. hlas)

Vyhnán byl Adam z ráje za to, že jedl *zakázaný plod*. Pročez naproti ráji usedl, nařikal a sténal hlasem žalostným: „Běda mně, co jsem to, já nešťastný, utrpěl? Jediné přikázání mi Vládce *stanovil*, a já je porušil, a tím jsem se o veškerou blaženost připravil! Posvátný ráji, pro mne jsi vysázen byl, a kvůli Evě uzavřen jsi! Pros Boha, jenž tě učinil a mne stvořil, aby krásou tvých květů nasýtil *duši* mou!“ Na to mu Spasitel odvětil: „Nechci záhubu pro stvoření své, přeji si, aby spaseno bylo a k poznání pravdy přišlo. Vždyť toho, kdo ke mně přichází, nezaženu pryč.“

»**I nyní...**« (Bohorodičen)

Tvůrce můj a Vysvoboditel, Kristus Pán, z tvého lůna vyšel, Přechistá, a ve mne se oblékl a prvotní kletby Adamovy mne zbavil. Proto tebe,

Nejčistší, jako Matku Boží a zároveň pravou Pannu opěváme bez umlknutí andělským pozdravem: „Raduj se, Vládkyně, zastánkyně i zástito a záchrano duší našich!“

Nyní propouštíš

Tropary po Otčenáši

Slouží-li se celé bdění, pak při požehnání chlebů: „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Třikrát)

Nekoná-li se však bdění s následující jitřní, ale jen velká večerní s litijí, doporučuje se zpívat při požehnání chlebů tři tropary takto: tropar nedělní (z hlasu) a poté „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Dvakrát)

Není-li bdění ani litije s požehnáním chlebů, pak tropary dva: tropar nedělní, »Sláva... I nyní...« Následuje závěrečný (propustný) bohorodičen panujícího hlasu.

Řadovému svatému se zpívá při povečeří.

Na liturgii

Blahoslavenství

Tropary po malém vchodu: nedělní, chrámu, »Sláva« kondak chrámu, »I nyní« a níže uvedený kondak z triodu (podrobnosti a případ svátku velkého světce viz v postupu na neděli celníka a farizeje – na str. 5).

Kondak / 6. hlas (stichirový). Zpívá se místo obvyklého nedělního kondaku.

Učitelé moudrosti...

Prokimen (nedělní 8. hlasu) (Ž 72,12 a 2):

Sliby čiňte a plňte Hospodinu, I Hospodinu Bohu našemu!

Verš: I bylo v Jerusalemě místo Jeho a příbytek Jeho na Siónu!

Apoštol: Řím 13,11– 14,4 (od pol.)

Alleluja (6. hlas) (Ž 91,2 a 3): 1. verš: Dobré jest chválu vzdávati Hospodinu a opěvovati jméno tvé, Nejvyšší.

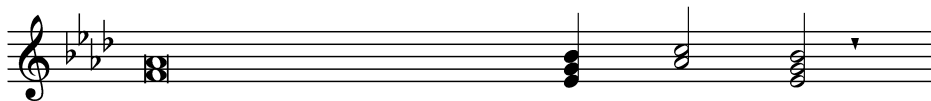
2. verš: Zvěstovati za jitra milost tvoji a pravdu tvoji po celou noc.

Evangelium: Mat 6,14–21

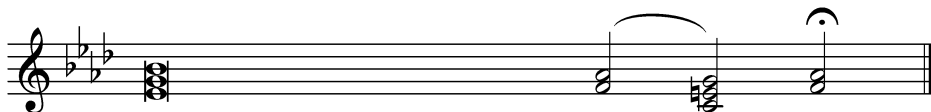
K přijímání (Ž 148,1):

Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech.

Kondak / 6. hlas (stichirový). Zpívá se místo obvyklého nedělního kondaku.

1. Učiteli	moud - ro - sti,
2. karateli pošetilců a zástito	u - bo - hých,
3. Ty jsi Slovo Otcovo, vlož do	mne slo - vo
4. aby vzýva-	la te - be:

1. Dárce	ro - zu - mu,
2. upevni mé srdce a dej mu poznání, ó	Vlád - ce!
3. a já nebudu bránit	ú - stům svým,
4. „Milostivý, smiluj se nade mnou,	po - kles - lým!“

V syropustní neděli večer

Viz velkopostní večerní.

Podobně i o každé velkopostní neděli večer.

Ve středu večer prvního velkopostního týdne

Na liturgii předem posvěcených Darů

Při čtení kathismy se po každé „slávě“ čte malá ektenie.

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 10

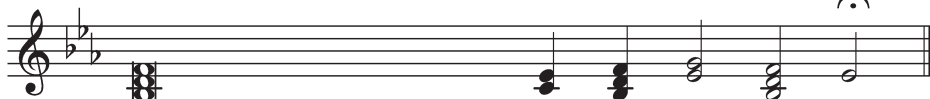
Stichira dne (tzv. samohlasná) (opakuje se dvakrát), mučedničen na týž hlas, dále 3 stichiry z triodu (tzv. podobny) a 4 stichiry svatému dne z mineje (má-li jen tři, tak se první dvakrát opakuje).

V nouzi možno místo stichir svatému z mineje vzít 4 kající stichiry dle hlasu (viz příloha k velkopostní večerní).

Samohlasná stichira dne (zde na 8. hlas — stichirový); dvakrát:

1. Postíte se,	bra - tři, tě - les - ně,
2. Rozvažme vše, co nás poutá s ne-	spra - ve - dl - no - stí.
3. roztrhejme každý nespraved-	li - vý ú - pis;
4. chudé, nemající přístřeší u-	ved' - me do do - mu,

1. postíme	se i du - chov - ně.
2. Zrušme, čeho se zálud-	ně do - má - há - me;
3. poskytněme	hla - do - vým chle - ba;
4. abychom od Krista Boha obdrželi	ve - li - kou mi - lost.

Poté mučedničen:

Je snad nějaká ctnost, či je snad nějaká chlouba, jichž by se nedostá-
valo svatým *mučedníkům*? Vždyť pod meč sklonili šíje své pro tebe,

jenž jsi sklonil nebesa a sestoupil. Prolili krev svou pro tebe, jenž ses cele vydal a umenšil, podobu služebníka přijav. Pokořili se až k smrti, zchudnutí tvé napodobující. Dle hojné slitovnosti své, Bože, na jejich přímluvy smiluj se nad námi.

Dále Josefovo dílo (2. hlas)

Boha vidoucí apoštolé, vás jako zářivé paprsky blesků vyslal do celého světa Ježíš jako pravé duchovní slunce, aby světlem vašich kázání zaplašil temnotu klamů a osvětlil ty, kdož byli sverepě drženi ve tmě nevědomosti. Jeho tedy prostě, aby seslal i nám osvětlení a milost velikou.

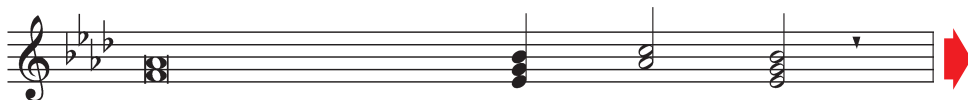
Ctnosti se staly pro Eliáše božským vozem. Postem se osvětliv, povzněsl se do výšin nebeských. Snaž se mu připodobnit, duše má ponížená, a posti se od veškeré špatnosti a závisti, utíkej od sporů i požitkářství a slastí, abys unikla kruté bolesti ve věčně trvajícím pekle a volala ke Kristu: „Pane, sláva tobě!“

Od Theodora (5. hlas)

Svatí apoštolé, nejvroucnější přímluvci světa a pravoslavných obránci! Vaše smělost před Kristem, Bohem naším, vám dává moc prositi za nás. Nejuctívanější, prosíme vás, abychom blahodárnou dobou postní úspěšně prošli a přijali blahodať jednobytné Trojice. Velicí slavní kazatelé, přimlouvejte se za duše naše.

A další stichiry svatému dne z mineje.

»**Sláva...**« »**I nyní...**« (Bohorodičen)

1. Když uviděla tě Matka tvá,	ó	Pa	-	ne,
2. chvěla se hrůzou a	pra	-	vi	- la:
3. Takto se ti od-	mě	-	ni	- lo
4. které požívalo do-	bro	-	di	- ní
5. Avšak sláva bu-	diž	tvé	-	mu

Vchod s kadidlem. (Pokud se však čte při službě liturgie předem posvěcených Darů z evangelia, koná se vchod s evangeliem.) Světlo tiché.

1. prokimen (5. hlas) (Ž 11,8 a 2)

Ty, Hospodine, za - cho - váš nás,

a chrániti budeš nás od pokolení toho- to až na vě - ky.

Ty, Hospodine, zachováš nás, a chrániti budeš nás od pokolení tohoto až na věky.

Verš: Zachraň mne, Hospodine, neboť slábne spravedlivý.

1. paremije

Kněz: Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z knihy Stvoření.

Kněz: Pozor mějme!

Žalmista čte 1. paremiji: Genesis 1,24— 2,3

1. jako beránka přibitého na kří - ži,

2. Jaký to pohled, Synu nej- mi - lej - ší?

3. vzpurné a nešlechtné shro- máž - dě - ní,

4. tvých četných zá - zra - ků?

5. nevýslovnému sestoupení, ó Vlád - ce!

2. prokimen (6. hlas) (Ž 12,4 a 2)

Shlédni a vyslyš mne, Hos - po - di - ne, Bo - že můj!

Shlédni a vyslyš mne, I Hospodine, Bože můj!

Verš: Jak dlouho ještě, Hospodine? Budeš na mne zapomínati až do konce?

(Doplňkový verš: Dokavad až odvraceti budeš tvář svou ode mne?)

Poté kněz bere oběma rukama kadidelnici a svícen a říká směrem na východ: „**Velemoudrost! Povznesme se!**“ A pak se otáčí k západu, žehnaje se slovy: „**Světlo Kristovo osvěcuje všechny!**“ (Věřící se hluboce klanějí.)

2. paremije

Žalmista: Čtení z knihy Přísloví.

Kněz: Pozor mějme!

Žalmista čte 2. paremiji: Přísl 2,1—22

Poté kněz: Pokoj tobě! Velemoudrost!

Pak žalmista zpívá: **Vznášej se moje modlitba jako kadilo před tebou...** (Prokládáno příslušnými verši.)

Na tuto modlitbu všichni poklekají (střídají-li se ve zpěvu levý a pravý chór, pak ten chór, který zrovna zpívá, spolu s lidem v té polovině chrámu stojí, kdežto druhý chór, který zrovna mlčí, a lid v jeho polovině chrámu klečí; na verše zpívané žalmistou mezi zpěvy chóru všichni vstávají, a pak zpívá zase druhý chór, kdežto první chór a jeho polovina chrámu poklekne). (Kde nejsou dva chóry, poklekají všichni.) Nakonec tři velké poklony (s modlitbou sv. Efréma Syrského).

Pokud je svátek nalezení uctívané hlavy sv. Jana Křtitele nebo čtyřiceti mučedníků, pak se po ukončení zpěvu „Vznášej se moje modlitba“ otevírají královská vrátka. Nato se pěje prokimen, čte se apoštol, alleluja a evangelium, a dále, jak je obvyklé. Není-li svátek, tak po „Vznášej se moje modlitba“ a po třech poklonách následuje vroucí ektenie a dále dle řádu této liturgie.

Když se přenášejí svaté Dary, všichni lidé jsou hluboce skloněni (duchovní a mniši s nepokrytými hlavami), jak se náleží pro vzdání úcty

k Božských Tajinám, jež jsou přinášeny na svatý prestol k přijímání. Lidé i pěvci klečí a klanějí se s tváří u země před Kristem Bohem přítomným skrze jeho předem posvěcené drahocenné Tělo a Krev. Přinášení svatých Darů se děje v mlčení; nikdo nic neříká ani nezpívá. Po velkém vchodu konáme s nepokrytou hlavou tři poklony.

Píše-li se zde (a kdekoliv jinde v triodu postním) o „třech poklonách“, jsou tím myšleny velké (tzv. zemní) poklony, většinou doprovázené modlitbou sv. Efréma Syrského (Pane a Vládce života mého...), není-li na tom místě uvedeno jinak.

Ke svatému přijímání se zpívá:

Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin. Alleluja (*tříkrát*).

Poté možno zpívat dle gorazdovské tradice zpěv č. VII.: „Duše má...“ (Viz GS 494/402.)

Po otevření královských vrátek praví duchovní:

S bázní Boží a u víře přistupte!

Věřící učiní jednu poklonu. Pak zpívají:

Blahosloviti budu Hospodina každého času; vždycky budiž chvála jeho v ústech mých! Alleluja (*tříkrát*).

Po přijímání, když kněz zvolá: „Spasiž, Bože, lid svůj...“

Věřící: Chléb nebeský a kalich života okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin. Alleluja (*tříkrát*).

Kněz žehná kalichem se slovy: „Vždycky, nyní i příště, až na věky věkův!“

Věřící: „Amen. Ať naplněna jsou ústa naše...“ (*Jako při liturgii v neděli*)

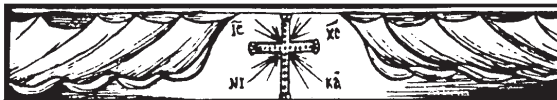
Po ektenii a zaambonové modlitbě: „Budiž jméno Hospodinovo...“*(A tři malé poklony.)**Poté ihned možno číst 33. žalm.*

Rozdává se antidor. Končí se obvyklým propuštěním.

Tak se koná po celou svatou čtyřicátnici, když se slouží liturgie předem posvěcených Darů.

Nekoná-li se tato liturgie, zpívají se na večerní stichiry na 6: podoben z triodu (3) a pak z mineje (3). »Sláva...« »I nyní...« Bohorodičen na hlas mineje. Na stichovně: z triodu samohlasen dne (dvakrát) a mučedničen, který je na „Hospodine, k tobě volám“. »Sláva...« »I nyní...« Bohorodičen na týž hlas. A obvyklé zakončení.

V jídelně je suchá strava (tj. bez oleje). Pije se šťáva s medem. Ve čtvrtek čistého týdne (stejně jako v čisté pondělí a úterý) se stolování nekoná. Přísný půst trvá v čistém týdnu až do pátku. Teprve v pátek večer jdeme do jídelny.

Pátek prvního týdne večer

Na liturgii předem posvěcených Darů

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 10

Samohlasná stichira tohoto dne (zde na 8. hlas — stichirový) – dvakrát:

1. Pojdte, věrní, čiňme skutky	Bo - ží na svět - le:
2. zahodme každý nespravedlivý zápis	pro - ti blíž - ní - mu,
3. Zanechme tělesného	roz- koš - nic - tví,
4. poskytaňme hladově-	jí - cím chle - ba
5. vola-	jí - ce: „Bo - že náš,

Dále zpíváme i čtyři mučedničky z oktoichu podle panujícího hlasu.

Dále 4 samohlasny sv. Theodora (2. hlas):

Pojďte, všichni, kdo milujete mučedníky, duchovně se veselme a oslavujme. Dnes totiž prostírá tajemné stolování mučedník Theodor, aby potěšil nás, kteří milujeme *duchovní* svátky. *Povzbuzení tím* zpíváme jemu: „Buď pozdraven, mučedníku nepřemožený, jenž jsi rozlámal všechny překážky *kladené* pozemskými tyrany. Buď pozdraven, jenž jsi své tělo, *stvořené* z prachu země, odevzdal kvůli Kristu na mučení. Buď pozdraven, jenž se zjevuješ v různých neštěstích jako udatný voják nebeského vojska. Proto tě prosíme, ozdobo mučedníků, aby ses přimlouval za duše naše.

Bohem ti darovanou blahodať konat zázraky, mučedníku Theodore, nabízíš všem, kteří se k tobě s vírou utíkají. Za to tě chválíme a pravíme: „Zajatce vysvobozuješ, nemocné uzdravuješ, chudé obohacuješ. Zachraňuješ plavící se, služebníky zadržuješ před marným útekem, odhaluješ zločiny lupičů, trpiteli, a vojáky napomínáš, aby se varovali kořistnictví. Dětem milosrdně plníš jejich prosby, stáváš se ohnivým obráncem těch, kteří uctívají tvou posvátnou památku. Trpiteli svatý, vypros u Krista i nám, opěvujícím mučednictví tvé, milost velikou.“

Nejskvělejším darem Božím ses ukázal, mučedníku Theodore, neboť i po své smrti vyplňuješ stejně jako za života svého prosby těch, kteří se k tobě utíkají. Když byl unesen syn jakési vdovy a vojskem jinověrců

1. chodme šlechetně jako za den - ní - ho svět - la,
2. abychom jej nepohoršili
a nestali se mu ka- me - nem ú - ra - zu.
3. pěstujeme du - šev - ní da - ry,
4. a přistupme ke Kris - tu s po - ká - ním,
5. smi- luj se nad ná - mi!“

byl vzat do zajetí, žena ta přišla za tebou a slzami chrám tvůj rosila, načež ty jako milostivý jezdec na bílém koni, vrátil jsi jí dítě její. Ani poté jsi neustal činit s ním zázraky. Pros tedy Krista Boha za spásu duší našich.

Uctíváme tě, třikrát blahoslavený Theodore, jenž se jmenuješ podle Božího daru! Vždyť stal ses nezhasínající pochodní světla Božího a svým utrpením jsi osvětlil všechno tvorstvo. Ukázalo se, že dokonce přemáháš plameny, když jsi oheň uhasil a hlavu listivého hada rozdrtil. V utrpení tvém se proto Kristus sklonil k tobě a korunoval svatou hlavu tvou. Velkomučedníku, trpiteli, maje smělost před Bohem, vroucně jej pros za duše naše!

»Sláva...« (6. hlas)

Nepřítel použil sobě podobného odpadlíka a tyрана jako svůj nástroj, aby uskutečnil svůj hrozný úmysl a nechal poskvřnit *potraviny na tržišti* pokropením krví nečistých *pohanských* obětí. Tím hodlal skrze tyto pokrmy poskvřnit zbožný lid, který se právě očišťoval půstem. Leč ty jsi vychytralý *plán jeho* překazil moudrou radou. Ve spánku ses zjevil tehdejšímu archijereji a odkryl mu, co se skrývá v hlubinách mysli nepřítele, a odhalil jsi tím zvrácené pikle jeho. Hle, my ti přinášíme oběť díky a konajíce každoroční vzpomínání tehdejšího zázraku, vyprávíme o záchraně, kterou jsi ukázal. Prosíme, Theodore, abys nás přímluvami svými u Boha i v budoucnu zachoval nezasaženými úklady od zlého.

»I nyní...«

První bohorodičen panujícího hlasu z oktoichu (tj. dogmatik předešlé neděle)

Vchod s kadidlem (bez evangelia).
Světlo tiché.

1. prokimen (5. hlas) (Ž 19,2)

Vyslyší tě Hospodin I v den tísně.

Verš: Zastítí tě jméno Boha Jákobova.

1. paremije

Kněz: Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z knihy Stvoření.

Kněz: Pozor mějme!

Žalmista čte: Gen 2,20— 3,20

2. prokimen (6. hlas) (Ž 20,14 a 2)

Povstaň, Hospodine, ve své moci, I zpěvem budeme oslavovat sílu tvou!

Verš: Hospodine, z moci tvé radovati se bude král!

(Verš: O život tě prosil, a ty jsi mu jej daroval, trvající na věky věkův!)

Kněz: Velemoudrost! Povznesme se! Světlo Kristovo osvěcuje všechny!

2. paremije

Žalmista: Čtení z knihy Přísloví.

Kněz: Pozor mějme!

Žalmista čte 2. paremiji: Přísl 3,19—34

Poté kněz: Pokoj tobě! Velemoudrost!

Nechť vznáší se modlitba moje...

A dále pokračuje postup liturgie předem posvěcených Darů.

Po zaambonové modlitbě následuje **prosebný kánon ke sv. Theodoru**.

Nad připraveným kolivem se čte 142. žalm:

Hospodine, vyslyš modlitbu mou, pro pravdu svou pozoruj prosby mé. Vyslyš mne pro spravedlnost svou. A nevcházej v soud se služebníkem svým, neboť není spravedliv před tebou nižádný z živých. Neboť stíhá nepřítel duši mou, ponížil až k zemi život můj; vsadil mne do temnoty, jako jsou ti, kteří od věků zemřeli. Sklíčen je ve mně duch můj a neklidné je ve mně srdce moje. Vzpomínám na dny dávné, učím se ze všech skutků tvých, v dílech rukou tvých nalézám poučení. Vztahuji k tobě v modlitbě ruce své, duše má žízní po tobě jako vyprahlá země. Rychle mi popřej sluchu, Hospodine, neboť duch můj prchá. Neodvracej tváře své ode mne, jinak budu podoben těm, kteří do hrobu klesli. Dej, ať uslyším z jitra o milosti tvé, neboť v tebe doufám. Ukaž mi cestu, Hospodine, po které mám kráčet, neboť k tobě se povznáším v duši své. Zapuď ode mne nepřátele mé, neboť k tobě se utíkám. Nauč mne plnit vůli tvou, neboť Bůh můj jsi ty. Duch tvůj dobrý povede mne do země spravedlnosti. Pro jméno své, Hospodine, život mi daruješ ve spravedlnosti své, vyvedeš ze soužení duši mou. A v milosti své vyhladíš nepřátele mé a zničíš všechny, kdož mne utlačují, neboť jsem služebník tvůj.

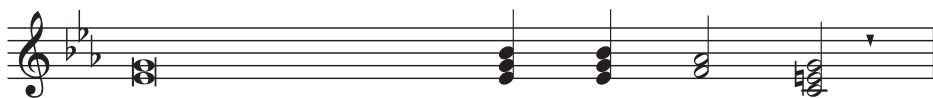

Poté kněz: **Bůh jest Hospodin a zjevil se nám, požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně.**

Věřící opakují (4. hlas) — viz na stránce dole.

Kněz: Oslavujte Hospodina, neboť jest dobrý a na věky milosrdenství jeho.

Lid: Bůh jest Hospodin a zjevil se nám...

Bůh jest Hospodin a

zje - vil se nám.

Kněz: Kol dokola obklíčili mne, a ve jménu Páně jsem se jim postavil.

Lid: Bůh jest Hospodin a zjevil se nám...

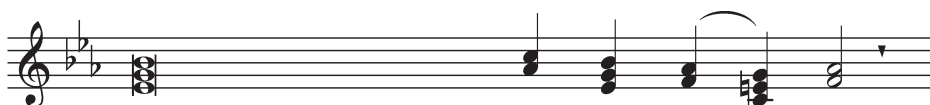
Kněz: Neumřu, ale živ budu a hlásati budu skutky Hospodinovy.

Lid: Bůh jest Hospodin a zjevil se nám...

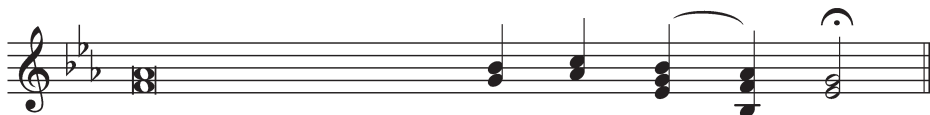
Kněz: Kámen od stavitelů zavržený, ten stal hlavou úhelnou. Od Boha byl a jest slavný v očích našich.

Lid: Bůh jest Hospodin a zjevil se nám...

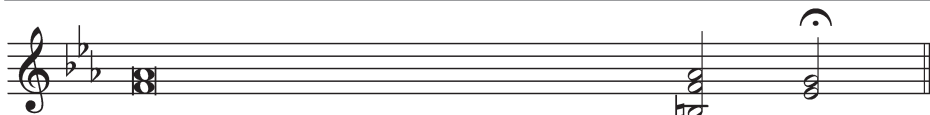
Tropar velkomučedníka Theodora Tyrona (2. hlas):

1. Hle, dílo ve-	li - ké ví - ry:
2. uprostřed	žá - ru pla - me - ne,
3. Obětoval se Bohu jako oběť	ce - lo - pal - ná,
4. Na jeho přímluvy,	Kris - te Bo - že,

1. radoval se mu-	čed - ník The - o - dor
2. jako by byl v prameni vody	o - bla - žu - jí - cí.
3. skrze oheň přinesl se Trojici	ja - ko slad - ký chléb.
4. spasíž	du - še na - še.

Požehnaný, jenž se běře ve jménu Pá - ně.

»Sláva...« (Opakuje se znovu tropar)

»I nyní...« (Bohorodičen – nedělní večerní propustný z 2. hlasu v oktoichu)

Rozum převyšující a nesmírně slavná jsou tajemství tvá, Bohorodice. Zapečetěna čistotou a panenství zachovávajíc, stala ses skutečnou matkou, jež porodila pravého Boha. Toho pros za spásu duší našich!

Žalm 50. / 51. (Smiluj se nade mnou, Bože...)

Kánon (8. hlas)

Dílo ct. Jana Damašského

(Akrostich: Opěvuji tebe, jenž jsi stejného jména jako Boží dar.)

Píseň 1.

Irmos: Vodou jako po souši prošel a egyptské otroctví opustiv, Izrael zvolal: „Vysvoboditeli Bohu našemu zpívejme!“

Poznali jsme tě, Theodore, jako horlivce pro Boha, a jsouce duší i tělem uchvázeni láskou k tobě, věnujeme ti slova naší chvály.

Rozkazem Bohu odporným se nařizovalo, aby lidé žertvy přinášeli modlám a nikoliv Bohu živému. Nechal ses předvést, mučedníku, ne však abys vykonal tu oběť, *kterou po tobě požadovali*, ale aby sám ses *jako oběť* Bohu přinesl.

»Sláva...«

Svým milováním Boha ses spoluukřížoval s Kristem, Jednorozeným Synem Božím, mučedníku Theodore, a tím jsi narukoval do vojska Boha Nejvyššího a neomylně dosáhl poct vrcholných.

»I nyní...« (Bohorodičen)

Vojska andělů a sbory smrtelníků neustále chválí tebe, Matku, jež manželství nepoznala, neboť jsi nosila v náručí Stvořitele jejich jako Dítě své.

Píseň 3.

Irmos: Ty jsi opora těch, kteří se k tobě utíkají, Hospodine, ty jsi světlo zářící ztemnělým a tebe opěvuje duch můj.

Přináším zpěv ústy svými a prosím celou svou ztrápenou duší: Projev nad ní soucit, mučedníku Theodore!

Pokořil jsi tělo své, slavný mučedníku, pod svrchovanou vládou duchovní mysli a obojím jsi sloužil Stvořiteli.

»Sláva...«

Žertvy nečisté *falešným bohům* odmítl jsi přinést, a proto jsi na soudu předstoupil před tyрана a přednesl tam zbožné učení o Kristu Králi.

»I nyní...« (Bohorodičen)

Tebe získali všichni křesťané navždy za své útočiště a hradbu! Tebe, *Panno* muže nepoznavší, oslavujeme neumlkajíce.

Píseň 4.

Irmos: Uslyšel jsem, Hospodine, o tajemství prozřetelnosti tvé, pochopil jsem skutky tvé a proslavil tvé Božství.

Božská tajemství jsi okusil v mysli své, mučedníku Theodore, vyznáváje nade vše vznešené Evangelium Božího narození.

Pohané, kteří svým *nečistým* vášním sloužili, považovali i božství za vášnivé. Ty jsi je usvědčil z *klamu*, trpiteli Theodore, neboť jsi osvěcen byl Duchem *Svatým*.

»Sláva...«

Prosíme tebe, blahoslavený Theodore, aby ses přímluvou svou stal vysvoboditelem nás, kteří tě opěvujeme, od rozličných neštěstí i vášní.

»I nyní...« (Bohorodičen)

Ty jsi země, urodivší bez osévání klas oživující, jenž dává světu život *věčný*. Zachraň, Bohorodice, ty, kteří opěvují tebe.

Píseň 5.

Irmos: Z jitra volám k tobě, Hospodine: „Spasiž nás, neboť ty jsi Bůh náš a mimo tebe jiného *boha* neznáme!“

„Milujte Boha, jenž si zamiloval nás,“ volal jsi, mučedníku Theodore, k mučedníkům trpícím spolu s tebou.

Se srdcem planoucím horlivostí spálil jsi *v ohni pohanickou* bohyni, jež si lživě přisvojila takové jméno, i s obětištěm jejím.

»Sláva...«

Nepřemožitelnou mocí svou, trpiteli Theodore, znič smělost barbarů a vášně mé.

»I nyní...« (Bohorodičen)

Tebe, Bohorodice, opěvujeme jako Pannu i poté, co jsi porodila. Neboť rodila jsi světu tělesně Boha Slovo.

Píseň 6.

Irmos: Smiluj se nade mnou, Spasiteli, neboť nesčetné jsou nepravosti mé. Vyveď mne z hlubiny špatností mých, prosím tebe. K tobě volám, vyslyš mne, Bože spasení mého!

Jak slabá a nemohoucí je nadutost daremných bohů *pohanských*! Zpupné je vzpínání jejich! Vždyť k ochraně své potřebovali lidi a poražení byli pevnou vytrvalostí neklamných svědků *pravého Boha* hlásajících pravdu. (*Dvakrát*)

»Sláva...«

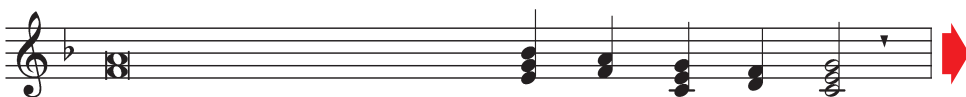
Posílil ses mocí Boží, blažený Theodore, slávo mučedníků, a na mučení od bezbožníků jsi hleděl jako na dětské šípy, neboť jsi předviděl věčnost budoucí blaženosti.

»I nyní...« (Bohorodičen)

Přímluvami tvými, čistá rodičko Boží, nechť zbaveni jsme těžkých prohřešení našich. Aby se nám dostalo Božského osvětlení od Syna Božího, jenž se nevypravitelně vtělil z tebe, Přechistá.

Ted' – po 6. písni kánonu – následuje kondak.

Kondak velkomučedníka Theodora Tyrona (8. hlas — stichirový)

1. Víru Kristovu v srdce své při - jav ja - ko štít,
2. Vítězným věncem nebeským věčně ko - ru - no - ván jsi,

Píseň 7.

Irmos: Židovští mládenci v Babyloně kdysi vírou v Trojici přemohli plameny pece, zpívajíce: „Blahosloven jsi, Bože otců našich!“

Přetrpěl jsi na těle svém rány, jež ti uštědřili kvůli Slovu *Božímu*, *Ježíši Kristu*, který tělesně přetrpěl rány kvůli nám. K němu jsi, mučedníku Theodore, vděčně s radostí volal: „Požehnaný jsi, Bože otců našich!“

Jako byl Spasitel dle své vůle do hrobu položen a zapečetěn v něm byl *tento* Vykupitel všech, tak ses ty, mučedníku Theodore, usídlil v žaláři *zámkem* zapečetěném, zvolav: „Požehnaný jsi, Bože otců našich!“

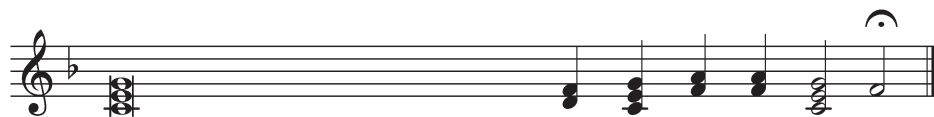
Umrtvil jsi v sobě vášně tělesné a vůlí svou je zapudil. Sytil ses nikoliv pokrmu, mučedníku, ale láskou Boží, zpívaje: „Požehnaný jsi, Bože otců našich!“

»Sláva...«

Jako kdysi mládencům v peci ohnivé, zjevil se ti ve vězení *Syn Boží*, Jeden z nepomíjející Trojice. Povzbudil tě, trpiteli, jenž jsi pěl: „Požehnaný jsi, Bože otců našich!“

»I nyní...« (Bohorodičen)

Spásu naši rozhodl ses uchystat, Spasiteli, a tak ses usídlil v lůně Panny, kterou jsi učinil Ochránkyní světa. Požehnaný jsi, Bože otců našich!

1. nepřátelské mocnosti jsi přemohl vel- kým svým u - tr - pe - ním.
2. Theodore, jako voják ne - pře - mo - ži - tel - ný.

Píseň 8.

Irmos: Sedminásobně rozpálil výheň pro ctitele Boží vládce chaldejský ve zblbělosti své. Avšak spatřiv je zachráněné mocí Nejvyššího, zvolal o Stvořiteli a Vysvoboditeli: „Dítka, dobrořečte! Kněží, opěvujte! A lidé, vyvyšujte *Hospodina* po všechny věky!“

Vládce bezbožníků, zatemněn na rozumu, haněl bezbožně tebe, bohabojného, *výsměchem tvé víře v Krista*: „Proč jsi, blázne, marně složil naději na člověka násilně zahubeného?“ Ty jsi však zvolal: „Dítka, dobrořečte! Kněží, opěvujte! A lidé, vyvyšujte *Hospodina* po všechny věky!“

Rozumně a moudře jsi naložil s *hřivnou* blahodati Bohem darovanou tobě, Theodore, odvětiv tyranu na jeho bezbožný výrok o *Ukřižovaném*: „Jeho pohanění chci dosáhnout já i *všichni*, kteří zpívají: »Dítka, dobrořečte! Kněží, opěvujte! A lidé, vyvyšujte *Hospodina* po všechny věky!«“

»Sláva...«

Jako mladík jsi bojoval, směle usvědčiv tyranu, když jsi k němu zvolal: „Co blázníš? Proč prikazuješ, abychom lživě sloužili tvorům a odvrátili se od Stvořitele? Já však zpívám: »Dítka, dobrořečte! Kněží, opěvujte! A lidé, vyvyšujte *Hospodina* po všechny věky!«“

»I nyní...« (Bohorodičen)

Tělesnými obrazy i různými podobenstvími, symbolickými a obraznými výroky předzvěstovali bohohlasní proroci tvé nadpřirozené a zázračné zrození *Spasitele*, ó Panno, a proto radostně a zbožně chválíme tebe a Krista vyvyšujeme po všechny věky.

Píseň 9.

Irmos: Velebíme tě, manželství nepoznavší Matku Boha nejvyššího. Velebíme tě, jež způsobem převyšujícím rozum *stala ses prostřednicí vtělení předvěčného Slova* a porodila jsi pravého Boha. Tebe, vyšší než přecisté mocnosti *nebeské*, velebíme neumlkajícím slavoslovím.

Podstatou mučednictví tvého, trpiteli Theodore, byla touha po Bohu. Proto tělo tvé prošlo ohněm hmotným, skrze nějž v radosti odešel jsi k Ohni Božskému, Theodore, služebníku Boží.

Nejuctívanější mučedníku, byl jsi spalován ohněm, leč nebyl jsi sežehnut. Ty jsi totiž sežehl klam a před Bohem jsi živý stanul, a v Něm se jako mučedník veselíš, trpiteli Theodore, služebníku Boží.

»Sláva...«

Tebe, jediného Krista, jednoho z Trojice, poznáváme ve dvou dokonalých přirozenostech. Na přímluvy trpitele Theodora, spasiž tento lid svůj, ježž dobyl sis drahocennou krví svou.

»I nyní...« (Bohorodičen)

Tebe, nosící v náruči neviditelného Boha, jenž je opěvován na nebesích všemi vojsky *beztělesných*, velebíme, neboť skrze tebe se nám za *každých* okolností dostává záchrany.

Irmos: Velebíme tě, manželství nepoznavší Matku Boha nejvyššího. Velebíme tě, jež způsobem převyšujícím rozum *stala ses prostřednicí vtělení předvěčného Slova* a porodila jsi pravého Boha. Tebe, vyšší než přecisté mocnosti *nebeské*, velebíme neumlkajícím slavoslovím.

A hned poté: **trisagion** (až po Otčenáš).

Pak tropar svatého: „Hle, dílo veliké víry...“ (Viz str. 39)

»Sláva...« A kondak: „Víru Kristovu v srdce své přijav...“ (Viz str. 42)

»I nyní...« Bohorodičen (hlas týž):

Jako zastánkyni a mocnou orodovnici, jsme tě získali, Nejčistší Panono, my, kteří jsme se prohřešili. *Vždyť nám uděluješ svou vroucí pomoc, Matko Boží, Marie, Záchrano křesťanů.* Pročež nepřestávej prositi Spasitele za nás, aby daroval nám odpuštění *hříchů*.

Požehnání koliva

Po okuřování následuje modlitba nad kolivem:

Kněz: K Hospodinu modleme se!

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Hospodine, jenž jsi slovem svým vše učinil a přikázal jsi zemi, aby vydala rozličné plody k oblažení a jídlu pro člověka! Třem mládencům a Danielovi v Babylonu, kde se živili stravou ze semen plodin, jsi dal, aby zářili krásou a překypovali silou nad jiné, kteří hodovali královské lahůdky. Ty sám, nejdobrotivější Králi, požehnej i semínka tato s různým ovocem a posvěť ty, kteří z nich okusí. Neboť předloženo bylo toto služebníky tvými ke slávě tvé a na počest svatého Theodora i na památku všech, kteří ve zbožné víře skonali. Uděl těm, kteří připravili či ozdobili tento pokrm, i ostatním konajícím památku tuto, vše, oč prosí ke spáse, Blahý, a sladké požívání věčných tvých blah — na přímluvy přečisté Vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, svatého Theodora, jehož památku slavíme, i všech svatých svých. Neboť ty žehnáš a posvěcuješ veškerenstvo, Bože náš, a tobě slávu vzdáváme, bezpočátečnému Otci s jednorozeným Synem tvým a přesvatým, blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Následuje: „**Budiž jméno Hospodinovo...**“ a „Blahosloviti budu Hospodina každého času...“ (Žalm 33.) Pak se rozdává antidor. Končí se propuštěním.

Mučedničny podle hlasů jsou v češtině uvedeny jako příloha k postupu velkopostní večerní (viz knížku „Velkopostní večerní – stichiry z triodu postního“).

Přídomek „Tyron“ znamená mladý voják, novobranec apod.

Vězte, že **o všech pátcích svaté velké čtyřicátnice** se na večerní a povečeří nekonají (velké) poklony, kromě těch, které jsou předepsány na liturgii předem posvěcených Darů (tj. tři poklony po „Nechť vznáší se modlitba moje...“, tři poklony po vchodu se svatými Dary).

Velké povečeří s kánony za zesnulé panujícího hlasu se zpívá v kryptě. Kánon této soboty a neděle z mineje zpíváme v čase, který určí představený (obvykle jeden na povečeří v pátek, druhý na povečeří v neděli). Tak tomu je po všechny pátky velkopostní.

Pokud na nějakou sobotu či neděli velkopostní připadne svátek světce, který má vlastní službu v mineji, pak se – podle požehnání představeného – zpívá tato služba na povečeří.

V sobotu prvního týdne na liturgii

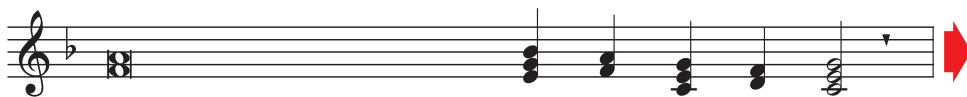
Po malém vchodu tropar a kondak sv. Theodora Tyronovi

Tropar velkomučedníka Theodora Tyrona (2. hlas):

1. Hle, dílo ve-	li - ké ví - ry:
2. uprostřed	žá - ru pla - me - ne,
3. Obětoval se Bohu jako oběť	ce - lo - pal - ná,
4. Na jeho přimluvy,	Kris - te Bo - že,

Kondak velkomučedníka Theodora Tyrona (8. hlas — stichirový):

1. Víru Kristovu v srdce své	při - jav ja - ko štít,
2. Vítězným věncem nebeským věčně	ko - ru - no - ván jsi,

Prokimen (7. hlas) (Ž 63,11 a 2):

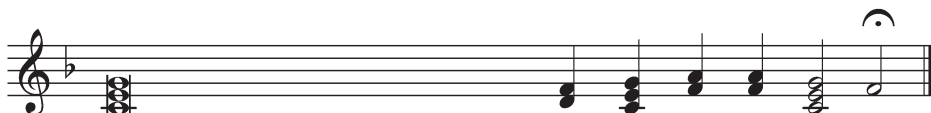

Spravedli- vý veseliti se bu - de v Hos - po - di - nu,

Spravedlivý veseliti se bude v Hospodinu, I naději svoji skládá na něho.
Verš: Slyš, Bože, hlas můj, když prosím tebe.

1. radoval se mu- čed - ník The - o - dor
2. jako by byl v prameni vody o - bla - žu - jí - cí.
3. skrze oheň přinesl se Trojici ja - ko slad - ký chléb.
4. spasíž du - še na - še.

1. nepřátelské moci jsi přemohl vel- kým svým u - tr - pe - ním.
2. Theodore, jako voják ne - pře - mo - ži - tel - ný.

naději svo - ji sklá - dá na Ně - ho.

Alleluja (4. hlas) (Ž 91,13 a 14):

1. verš: Spravedlivý jako palma rozkvetne, vyrostе jako cedr libánský.

2. verš: Zasazení v domě Hospodinově, v nádvořích Boha našeho rozkvetou.

Evangelium řadové a mučedníku: Mar 2,23— 3,5 a Jan 15,17— 16,2

Ke svatému přijímání (Ž 111,6—7):

V paměti věčné bude spravedlivý, pověsti špatné nemusí se bát.

1. neděle velkopostní

Slavnost vítězství pravoslaví

V sobotu na velké večerní

Blažený muž (resp. 1. kathisma)

Na »Hospodine, k tobě volám« — stichiry na 10

Dle panujícího hlasu z oktoichu zpíváme: 3 stichiry nedělní, 3 Anatoliovy. Pak 4 následující stichiry z triodu (podobny):

6. hlas

Ó nepostizitelný *Pane*, před jitřenkou bezpočátečně vzešlé *světlo* z nehmotné a beztělesné náruče Toho, kdo tě rodí! Tvým Duchem inspirovaní proroci předzvěstovali, že se staneš Dítětem, když vtělíš se z té, jež manželství nepoznala, a že se spojíš s lidmi a budeš viditelný pro ty, kteří žijí na zemi. Pročež, jako Milosrdný, učiň hodnými osvěcení svého ty, kteří opěvují nevýslovné a uctívané vzkříšení tvé.

Bohohlasní proroci předpověděli tě svým slovem a uctili tě i svými skutky, pročez jako ovoce sklídili život nekonečný. Vždyť nesnesli sloužit stvoření místo tobě, Stvořiteli. V *duchu tvého* Evangelia se odvrátili od celého světa, Vládce, a napodobili *svým životem* utrpení tvé, jež prorokovali. Na jejich přímluvy učin nás hodnými bez poklesků projít *velkopostním* zápasiskem zdrženlivosti, jediný mnohomilostivý.

Božská přirozenost tvá je nezobrazitelná, Vládce, jenž ses v posledních *časech* vtělil a rozhodl ses státí se zobrazitelným. Vždyť přijetím těla jsi nabyl všech jeho vlastností. Pročez kreslíme obraz tvé podoby, a zbožně jej líbajíce, povznášíme se k lásce tvé. Následující takto apoštolské a svaté podání, čerpáme z tvého obrazu blahodať uzdravení.

Jako převzácnou skvoucí ozdobu přijala Církev Kristova slavné obnovení uctívání svatých ikon Krista Spasitele, Matky Boží i všech svatých. Pro svého *Božského ženicha se Církev* skvěje a zdobí blahodati; pluky heretiků zavrhuje a vyhání *ze svého společenství*. Raduje se, oslavujíc lidumilného Boha, jenž pro ni muka *na Kříži* dobrovolně přetrpěl.

»Sláva...« (2. hlas)

Zazářila blahodať pravdy, neboť to, co bylo kdysi jako stínohrou předobrazeno, nyní se jasně naplnilo. Hle, Církev se oděla obrazem Kristova vtělení jako šatem nejkrásnějším, jak to bylo *už před věky* zpodobeno uspořádáním *dávné* svatyně, *stánku* svědectví. A zachovává pravoslavnou víru *v ikony*, abychom se obrazu Toho, jehož uctíváme, drželi a nebyli *nikým* oklamáni. Ať se oblekou v hanbu ti, jež takto nevěří, kdežto my *se odíváme* slávou, kterou je podoba vtěleného *Pána*. Jeho zobrazení je hodno zbožné úcty, nikoliv však *takového klanění*, jež *náleží jedině* samotnému Bohu. Jeho obraz tedy líbejme, věrní, pějíce: „Spasiž, Bože, lid svůj a požehnej dědictví svému!“

»I nyní...«

První bohorodičen nastupujícího hlasu (tj. dogmatik z oktoichu dle hlasu)

Vchod.

Světlo tiché.

Prokimen nedělní: Hospodin kraluje...

Na litiji*Stichira chrámu*»**Sláva...**« (2. hlas)

Radujte se, uctívání proroci, kteří jste Zákon Hospodinův krásně ustanovili a pro svou víru stali se sloupy pevnými a neotřesitelnými. Ukázali jste se nám jako prostředníci Nové smlouvy Kristovy. Usídlivše se na nebesích, uprošujte ho, aby uklidnil svět a spasil duše naše.

»**I nyní...**« (Hlas týž) Bohorodičen

Vsechnu naději svou v tebe skládám, Matko Boží, ochraňuj mne pod krovem svým.

Stichiry na stichovně*Z oktoichu*»**Sláva...**« (2. hlas)

Od bezbožnosti ke zbožnosti se obraťme a světlem poznání *pravdy* se osvěťme. Zatleskejme rukama, jak nás žalm vybízí, a vděčnou chválu Bohu přinesme. S úctou se pokloňme posvátným obrazům Krista, Přechisté *Panny* i všech svatých, nakresleným na stěnách, deskách i posvátných nádobách. Zavrhněme bezbožnost a učení špatně věřících*. [Vždyť úcta vzdávaná obrazu se vztahuje k tomu, kdo je vzorem, jak učí sv. Basil.] Modlíme se k tobě, Kriste Bože náš, abys na přímlyvy přechisté Matky své a všech svatých daroval nám milost velikou.

[*= V *csl. textu*: „zločestnuju zloslávnych věru“.]

»**I nyní...**«*Bohorodičen dle hlasu z oktoichu*

Tropary po Otčenáši

Slouží-li se celé bdění, pak při požehnání chlebů: „Raduj se, Bohorodiče Panno...“ (Dvakrát) Poté **tropar ikoně** (1. hlas):

Přečistému obrazu tvému klaníme se...

Nekoná-li se však bdění s následující jitřní, ale jen velká večerní s litíjí, doporučuje se zpívat při požehnání chlebů tři tropary takto: tropar nedělní (z hlasu), pak „Přečistému obrazu tvému klaníme se...“ a poté „Raduj se, Bohorodiče Panno...“ (Každý tropar jednou)

Není-li bdění ani litije s požehnáním chlebů, pak tropary tři: tropar nedělní (z hlasu), »Sláva...« „Přečistému obrazu tvému klaníme se...“ »I nyní...« Poté závěrečný (propustný) bohorodičen z oktoichu dle hlasu „Slávy“ (Gabriel ti zvěstoval...)

Na liturgii

Blahoslavenství

Po malém vchodu (nezpívají se tropary světcí chrámu ani svatým dne, pokud však nemá svátek velký svatý): tropar nedělní dle hlasu a poté:

Tropar ikoně / 1. hlas

Přečistému obrazu tvému klaníme se...

»Sláva... I nyní...« **Kondak ikoně** / 2. hlas (notace 1. hlas — stichirový)

Nezpodobitelné Slovo Otcovo...

Prokimen svatým Otcům (4. hlas, píseň Otců; nedělní prokimen není):

Blahosloven jsi, Hospodine, Bože Otců našich; **I** chváleno a slaveno jest jméno tvoje na věky!

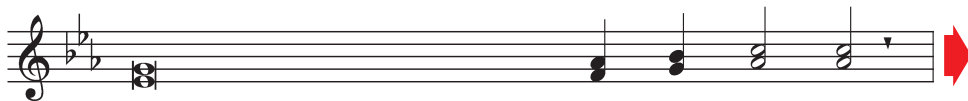
Verš: Neboť spravedlivý jsi ve všem, co jsi s námi učinil.

Apoštol: Žid 11,24—26; 32— 12,2

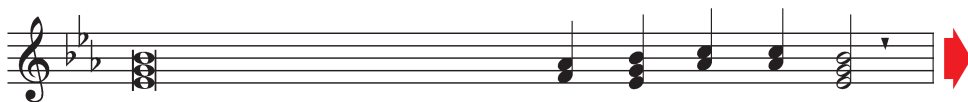
Alleluja (Ž 98,6) (4. hlas) (nedělní verše na alleluja se neberou):

1. verš: Mojžíš i Áron mezi kněžími jeho a Samuel uprostřed vzývajících jméno jeho.

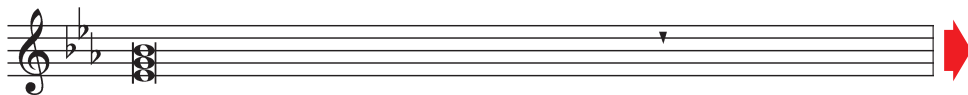
2. verš: Volávali k Hospodinu, a on je vždy vyslyšel.

Tropar ikoně / 1. hlas

1. Přechistému obrazu tvému klaní- me se, Bla - hý,
2. neboť tys ráčil dobrovolně tělem vstou- pi - ti na kříž,
3. Proto vděčně vo- lá - me k to - bě:

Kondak ikoně / notace 1. hlas — stichirový

1. Nezpodobitelné Slo - vo Ot - co - vo
2. poskvrnivší se obraz obnovilo do dáv - né po - do - by
3. Vyznáva- jí - ce spa - se - ní,

Prokimen svatým Otcům (4. hlas, píseň Otců)

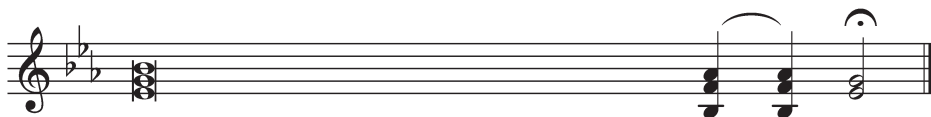
Blahosloven jsi, Hospodine, Bože Otců našich;

Evangelium: Jan 1,43—51

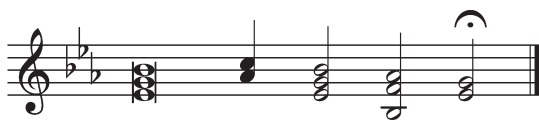
Ke svatému přijímání (Ž 148,1; 32,1):

Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech.

Další: Plesejte, spravedliví, Hospodinu, náleží lidem upřímným, aby jej chválili.

1. prosíce za odpuštění hříchů svých, Kriste Bo - že,
2. abys vysvobodil z otroctví nepřítele ty, jež jsi byl stvo - řil.
3. Radostí naplnil jsi vše, Spasi- te - li náš,

3. při- šed spa - sit svět!

1. se zpodobilo vtělením z tebe, Bo - ho - ro - di - ce,
2. a spojilo jej s Bož - skou krá - sou.
3. skutkem i slovem je zo - bra - zu - je - me.

chváleno a sla - ve - no jest jmé - no tvo - je na vě - ky!

Pobožnost

Oslavujeme tě, Bože; oslavujeme tebe a vzýváme jméno tvé. Vyprávět budu o všech divech tvých. *Pravíš*: „V čas, který sám určím, soudit budu podle spravedlnosti. Rozplyne se Země a všichni, kdo na ní žijí; *vždyť* já jsem upevnil sloupy její.“ A tak jsem řekl provinilcům: „Zanechte nepravostí!“ A hříšníkům: „Nepozdvihujte roh svůj! Nepozvedejte své rohy do výše a neříkejte o Bohu, co není spravedlivé!“ Neboť nepřijde soud od východu ani od západu ani z pouštích hor, ježto Soudcem je Bůh – jednoho pokoří, leč druhého povýší. Drží totiž Hospodin v ruce kalich s vínem neředěným; číši naplněnou *vínem přespříliš* kořeněným a sklání ji, *napájeje z ní* tu jednoho, pak zase druhého. Avšak zákalu a síly ve víně neubývá – budou je pít všichni hříšníci země. Já pak radovati se budu na věky, opěvovati budu Boha Jákobova. *Hospodin ještě pravil*: „A všechny rohy hříšníků zurázím, aby pozvedl se roh spravedlivého.“ (*Žalm 74.*)

Prokimen (4. hlas) (*Ž 91,14; 32,1*):

Zasazení v domě Hospodinově, **I** v nádvořích Boha našeho rozkvetou.

Verš: Plesejte, spravedliví, Hospodinu, náleží lidem upřímným, aby jej chválili.

Apoštol: Řím 16,17—20 (*Verše na alleluja se nezptávají.*)

Evangelium: Mat 18,10—18

